

nr 6 2004

INTERIÖR

www.medact.se

TRENDIGT
I PARIS

Ett vågat hem

KONSTGLAS PÅ NYA VÄGAR

Emmanuel Babled

Ljus i vintermörkret

designporträtt: Emmanuel Babled

Glas med EGET LIV

Emmanuel Bableds senaste serie konstglas för Venini inspireras av art-brut, utopisk arkitektur och anatomilektioner. "Units" är en parafra på vår tids internationella arkitektur och dess flödande organiska former. "Megalits" vill istället reflektera vår tid, vill provocera, vill oroa. Alltför stora för att kunna bäras omkring fulla med vatten, verkar deras uppgift snarare vara att utmana glasets gränser. "Genetic" i sin tur har visserligen hål, men de ser inte ut att vara tänkta för blomstjälkar, utan påminner snarare om stympade människo- och djurkroppar.

Unit-Outline II

— En vas är inte enbart en sak för att ställa blommor i, utan först och främst en interaktiv närvaro i direkt relation med oss människor, som stimulerar känslor och upplevelser och som berör minne och fantasi.

"Units" ställs på rad liknar de en femtiotalets framtidsutopi. Ström-
 linjeformade rymdskepp i interplanetär navigation. Utan
 fast skala. Flödande rörelse. Rena landskap. Egendomliga
 farkoster som svävar ett stycke ovanför marken, på väg
 från en fixpunkt till en annan, som dockar till vid dessa
 organiska former placerade i en urban natur och i en
 urban sensibilitet. En femtiotalets supermodernistiska
 framtidsutopi reducerad till form. Och samtidigt ironiskt

TEXT OCH PORTRÄTTFOTO: LEO GULLBRING

kommenterande. En vår tids kulturarkeologi. Vilken utopi
 drömde vi? Vilken framtid födde vi?

Det är första dagen i hans utställning "Toys" på
 Fondazione Bevilacqua La Masa. Emmanuel Babled går
 runt bland sina glaspjäser. Böjer sig ned. Sträcker sig på
 tåspetsarna. Betraktar hur de gnistrar till i de lätt dammiga
 solstrålarna. Hur det inneslutande opaka tycks svälja
 ljuset, för att sedan lysa ut det genom de syltigt transpa-
 renta öppningarna. Som studerade han ett svåröst men
 samtidigt vackert schackparti. Glaset glittrar i ljuset från
 de höga fönstren. Något står halvöppet. På avstånd gon-
 doljärers varningsrop. I handen har han videokameran i
 stadigt grepp. Den surrar svagt. I rummet intill visas en
 dataspelsliknande film med hans "Units" i rollbesättning-

en. Kameran flyger med i en av farkosterna. Jag flyger med. Det är drömskt avslappnande, man bara flyger och flyger, fram och tillbaka i denna spatiala urbanism, mellan dessa egendomliga mimetiska former. In i en bild av en tid, och dess dröm om psykosensoriell integration. Fattas bara att Roger Vadims Barbarella rullar igång också.

Samtidigt är dessa arkitektoniska skulpturer tydligt distanserade, snarare en parafra på den pågående arkitekturbiennalen. Emmanuel Bableds glas återger samma organiskt elastiska fria former som tagit över som den dominerande trenden i samtidsarkitekturen. "Reminiscenta" av Buckminster Fuller, Archizoom och Coop Himmelb(l)au. De byggda utopierna kommer i nytt ljus.

Centre Pompidou en udda hälsning från en annan värld på besök. Eller Niemeyer som hävdade att hans staden Brasilia var inspirerat av den brasilianska kvinnans yppigt kurviga former. Idag en arkitektur som låter ljus och rum projekteras allt friare, i samklang med landskap och kultur, allt mer visualiserad i nya organiskt inspirerade former. Men kanske varnar den här mikroarkitekturen också för en helt igenom sublim arkitektur som inte kan ifrågasättas, som är en bild fjärran all diskussion om funktionalitet bortom just formen själv?

Filmen avbryts och en ny går igång. Handhållen grovkornig video. Glasmästare som svettas, an fångare, uppblåsare och biträden som formar det sirapssega glaset. Det här är Emmanuel Bableds egen film. Från tillverkningen ute hos Venini. Allt annat än ritbordets ordning. Skitigt och brännhett. Här finns ingen återvändo, när väl processen är igång finns ingen återvändo, när väl processen är igång går det inte att backa. I nästa rum är hans glaskonst inte lika intagande. Omgärdade av tunna vertikala glaspelare står Genetic, underliga polykroma skulpturer med utskjutande

Unit-Spaceman

artärer, tentakler, bulnader, kroppshål och körtellikta former. Färgerna är inte längre klara och kontrasterande, snarare hud- och kropps nära. En stiliserad geometri som minner om korallrevs marina organismer. En trebent "Poly Pod" som hämtad från en främmande värld, stora oseende ögon, lockande hål. Här ligger det organiska ännu närmare, inspirationen i kroppens anatomi, men manipulerad, adderad, subtraherad. Ytterligare en kommentar till den organiska trenden, när vi med bio-tech, genteknik och andra konster skapar vår egen natur, och kopierar och överträffar naturen. De antropomorfa glasskulpturerna med sina lätt räfflade ytor och transparenta delar är obehagliga, men samtidigt fascinerande futuristiska implantatlika, minnande om Matthew Barney och Orlan.

— Nej, de är väl inte särskilt vackra egentligen. Det är inte meningen. Jag har velat provocera och ifrågasätta människors skönhetsideal genom att referera till element i det undermedvetna. Det är därför jag plockat fram armar, munnar, djurlika former, hela vår fascination inför det vilda, det odjurslika.

— De tre tema som jag samlat under rubriken "Toys" kan sägas handla om mikroarkitektur, eller organiska former eller vaser att ställa en blomma i. Det är inte intressant vad de är. Istället vill jag åt fornuttrycket och de ytor som uppnås när glaset smälts samman.

Emmanuel Babled är klar med sin inspelning. Öppnar upp ytterligare ett fönster och lyssnar. Från kanalen strax intill hörs kommersen vid ett flytande grönsaksstånd. Och visst har han besökt Arkitekturbiennalen.

— Det finns en formal aspekt som fascinerar mig på biennalen, och det är hur man idag skisserar arkitektur helt fritt tack vare datorerna. Resultatet är att man sätter idéerna i fokus, och ger plats för det avantgardistiska och lättheten i uttrycket. Och visst, vi kan tala om förlorade utopier, retrofuturism, men Units handlar framförallt om det utopistiska i arkitekturarbetet. De former som blir resultatet av hur glaset smälter samman och blåses upp är för mig en utgångspunkt i att drömma en vitt utsträckt och rumslig arkitektur.

Så mycket fransman han än är, så känner han sig hemma här. Han har arbetat ute i Murano nära nog 15 år nu.

— Det krävs tid för att lära sig processen. Den är svår och låter sig inte kontrolleras. Man kan inte bara rita upp vad man vill göra. Det krävs tålmod. Mycket tålmod.

— Samtidigt måste man ställa sig utanför. Det krävs att man är lite okunnig för att våga göra något annorlunda. Jag blåser ju inte själv. Risken är att man begränsar sig om man redan känner till för mycket om processen.

Till skillnad från hans design i plast och andra material, där han är en av många formgivare som försöker överträffa varandra i mjuka, strömlinjeformade organiska

Foto: Leo Giuliano

Gentic Poly pod Babled

→ uttryck, tycks glaset vara en tuffare utmaning. Det låter sig inte serieproduceras på samma sätt, det förlåter inte, utan låter sig endast formas av den som känner dess hemligheter. Samtidigt möts här design och hantverk, det serieproducerade och den begränsade upplagan. Och Muranos glastradition ställs i relief mot vår samtids olika kulturella strömningar.

Utställningens tredje tema är hans vidareutveckling av "Oversize". "Megalits" tar glaset till dess yttersta begränsningar. Tjockt grönskimmrande transparent glas med stora bulliga knappar i gult. Pilar och hjärtan som böljar fram över ytan. Dekoration och form utan att ens snudda vid det kitschiga. Damien Hirst-lik. Asymmetriska. Känslö-

samma. Som om de var levande, på väg att växa sig ännu rundare. I väntan på att matas? Visst kan de användas som vaser, men alltför tunga att bära fulla med vatten, ofunktionella i en traditionell mening, istället emotionellt funktionella.

– Vad Murano söker är kreativitet. Originalitet. Det krävs formgivare som vågar ge sig hän glaset.

En vandring genom Venedigs labyrintiska gatunät ger perspektiv på den utmaning han uppställt för sig själv och sina kollegor. Konstglaset lever ett svårt liv på de turistifierade gatustråken. Glasaffärer fulla av krimskramsglas i allsköns färger: glänsande karameller, askkoppar, stiliserade fåglar, Musse Pigg, spretiga dockhusmöbler, oräk-

→

Unit-Ring Tower

→ neliga små glassouvenirer i alla upptänkliga former glittrar i solljuset. Samtida och gammal glaskonst kvävs i överflödet. Hur skilja konsten från pastischen när allt aspirerar till att vara konstglas? Hur finna det unika i det massproducerat utslätade?

Och på kajen invid San Marco-platsen står de, lockar, pockar på turisternas uppmärksamhet, på deras plånböcker. När de väl fått ihop en skock turister bär färden till Muranos glasugnar. Redan i slutet av det förra seklet

kom glasbruken på idén att ha speciella hyttor som skulle tända turisternas spenderiver. Fram till 1910-talet så ägnade sig Murano mest åt att kopiera konstglas från ön storhetstid. Kopiorna såldes över hela världen och var ofta betydligt skickligare utförda än förlagorna. Men det nya glaset fanns utomlands, hos Tiffany och Wiener Werkstätten. Med Biennalerna spreds den nya konsten i Venedig, och inspirerade av konstnärer som Gustav Klimt vaknade Murano upp och befriade sig från de klassicis-

Emmanuel Babled

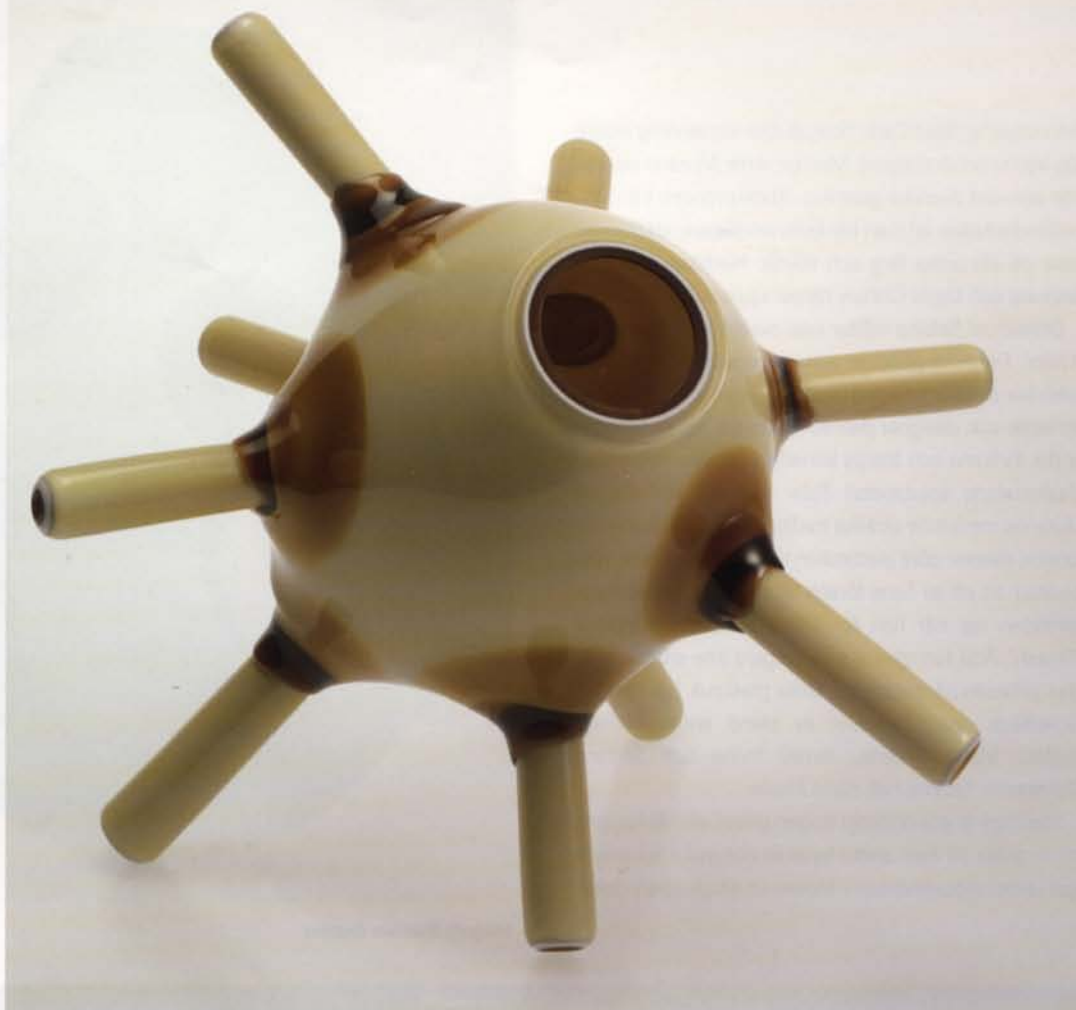

Foto Leo Guillema

Genetic Body Tentacles Babled

Lounge" i corian på Case d'Arte. För franska Baccarat har han låtit blanda kristall med akrylplast. Glas är inte desto mindre hans favoritmaterial. Medan hans arbeten från tidigt nittiotal är enklare, näst intill etno-chica, visar "Toys" en helt annan radikalitet och komplexitet. Glasets fascination ligger i egenskapen att vara rent, nära nog sublimt. Glaset som omsluter och samtidigt är genomskiktligt öppet är nära nog drömmars gods. Hans eget sökande handlar om att fjärma sig från de rigida formerna och ta fast på elasticiteten; ett konstnärligt sökande som knappast behöver motsvara några funktionella anspråk.

– Funktion är inte nödvändigtvis vad vi tror, och en "vas" är inte endast en behållare med vatten för att ställa ett knippe tulpaner i, utan även ett objekt som omger oss och som har flera olika betydelser.

– Jag vill se till glasets roll i samhället genom att utforska och tänja dess begränsningar. De här glas-skulpturerna syftar till att återge en mental representation, de är allt annat än vardagliga....

Foto Leo Guillema

Unit Lunar Babled

tiska bojorna. Med Carlo Scarpa som konstnärlig ledare såg Venini sin storhetstid. Men nu röner Murano samma öde som det svenska glasriket. Konkurrensen från lågprisländer kräver att man blir ännu skickligare, att man tar fasta på sin unika färg och teknik. Nedslag av Ettore Sottsass och Dayle Chihuly räcker uppenbarligen inte

Emmanuel Babled mättar upp avstånden mellan sina "Units". Filmerna glider in och ur varandra. Knippen av solstrålar studsar omkring mellan glaspjäserna. Är denna konstnär och designer den som kommer väcka Murano ur det förflutna och återge Venedigs glasrike rollen som glaskonstens spjutspets? Själv är han rädd för att Muranos medeltida skrälika tradition och beundrade virtuositet riskerar göra glasbruket till en historisk relik. Han berättar att ett av hans försök till att låta Murano möta samtiden var när han för några år sedan kurerade "Smash". Åtta formgivare som tidigare inte arbetat med glas prövade på materialet. Olika glasbruk fick försöka förverkliga designfantasier av bland annat Richard Hutten, Marre Moerel, James Irvine och Stefano Giovannoni. Ett inte helt oävet försök.

Men han är inte ortodoxt trogen glaset utan är hungrig på att pröva på även andra typer av material. I fjol ställde han under möbelmässan i Milano ut sittgruppen "Joker

Emmanuel Babled

Megalit Buttons Babled

